Devlet Nüshası

CAM-İŞ

Sahibi
İstanbul Şişe ve Cam
Sanaii İşçileri Sendikası
Neşriyatı idare edenler:
Nevzat Şeker, Hüseyin Kara
Lütfi Ak.

İŞÇİ ARKADAŞ
Bu Gazete senin malındır
Bundan istifade etmesini bil
Ve SENDİKANA üye ol

Gayri siyasî, İçtimaî ve Meslekî Gazete

SAYI: 27 | Her ayın 1 inde çıkar | Adres: Şişe ve Cam İşçileri Sendikası, Paşabahçe — İstanbul | 1 OCAK 1955 | Fiatı: 10 Kuruş

Kıbrıs Lefkoşa surlarını aşmak için 60 bin şehit verdik. İlk olarak surları aşan ve şanlı Türk sancağını surlara diken bir meçhul askerin ismi bilinmediğinden kendisine Bayraktar lâkabı verilmiş ve bu aziz şehit için bir türbe yapılmış.

Kıbrısa giden heyet Bayrak Türbesini ziyaret etmeyi bir vazife bilmiştir. (Foto: L. Y.)

Kıbrıs Türk işçilerini ziyarete giden işçi heyeti Kıbrıstan avdet etti

İstanbul İşçi Sendikalar Birliğinin temsilcileri olarak Kıbrısa giden 9 kişilik işçi heyeti 15 günlük bir ziyaretten sonra memleketimize dönmüşlerdir.

Kıbrısta coşkun tezahüratlarla ve içten gelen sevgilerle karşılanan hey'et bütün Kıbrısı adım, adım dolaşmışlardır.

Heyette, Sendikamız Başkanı Hasan Türkay'da bulunmuş olup; Kıbrıs hakkında geniş ve tafsilâtlı bir seri yazı hazırlamıştır.

Gazetemiz sütunlarında bulunan bu yazıyı bütün işçimizin ibretle okumasını isteriz!

KIBRIS'taki intibalarım

Yazan: Hasan Turgay

Hürriyet gazetesinin bayraktarlığı ile bilhassa son senelerde Kıbrıs hakkındaki Yunan palikaryalarının garip iddiaları Türk efkârı umumiyesinde bırakmış olduğu tepkiler günden güne ehemmiyetini arttırdığı bu günlerde yavru vatandaki Türk işçi kardeşlerimizin çalışma durumlarını yaşama şartlarını bilhassa Komünizmin pençesinden kurtarılmalarını temin etmek için İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin almış olduğu tarihi kararla İstanbul işçilerini dolayısiyle Türk işçilerini temsilen 9 kişilik kafile 3.12.954 Cuma günü saat 8,30 da anavatan topraklarından uçakla hareket etmiştir. Ankarada bir saatlik duraklamadan sonra saat 15,30 da Kıbrıs Lefkoşe tayyare meydanına indiğimiz zaman Kıbrıs Türk Kurumlar Federasyonu, lise mezunlar birliği ve işçiler birliğinin temsilen heyetler hoş gel -

(Devamı 4. sahifede)

Kıbrıs: Darnaca kazasından bir görünüş

Türk - İş ve İstanbul Sendikalar Birliğinin Tamimleri

Türk-İş, İstanbul Sendikalar Birliği ve diğer üye federasyon ve birliklere bir tamim yollamış bulunmaktadır.

Konfederasyon bu tamiminde malî durumundan bahisle, üye teşekküllerin vecibelerini yerine getirmelerini tavsiye etmekte ve şöyle demektedir.

«Teşkilâtımıza bağlı üye teşekküller içinde, İstanbul Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikasının vecibelerini yerine getirmekte gösterdiği alâka ve bağlılığı takdirle anmaktayız.

Diğer sendikaların da bu sendikanın hareketini takip etmeleri arzuya şayandır.»

Ayrıca aynı mevzuda İstanbul Sendikaları Birliği bir tamim yayınlamış ve sendikamızın hareketine uyulmasını İstanbul Sendikalarına tavsiye etmiştir.

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikası memurlarına ikramiye verdi

Fabrikamız Mecli'i idaresi 1954 senesinin son toplantısında müessesenin malî durumunu gözden geçirmiş ve yeni yıllarını aile efradlariyle neşeli geçirmeleri için memurlarına bir maaş nisbetinde ikramiye vermeyi kabul etmiştir.

Müessesenin kazancında en büyük rolü olan işçilerin de bu nimetlerden istifade ettirilmeleri için Sendika tarafından Umum Müdürlüğe yapılan müracaatlar müsbet bir netice vermemiştir. Böylelikle bu yıl işçi arkadaşlarımız yeni yıllarını parasız kutlayacaklardır. Şunu hemen belirtmek isteriz ki: bizler memur arkadaşlarımızın aldıkları ikramiyeyi çok görmüyoruz. Yalnız gönül isterdi ki, müesesemizde kökleşmiş eski bir zihniyeti bir daha tekerrür ettirmemeliydi. Yanı memur ve işçi diye ikilik yaratılmamalıydı.

İşçi temsilcileri olarak yaptığımız bütün toplantılarda işyerimizde artık işçi memur zihniyetinin ortadan kalktığını; ayni çatı altında çalışanların elbirliği ile çalışması müsbet neticeler verebileceğini ve bundan dolayı doğacak kazançlarında herkesin hakkına düşen payı alabileceklerini söylerken; idarenin yapmış olduğu bu yanlış hareket, bugüne kadar olan

(Devamı 4. sahifede)

İstanbul Demir ve Madenî Eşya İşçileri Sendikasının beyannamesi

İşçi arkadaş,

Sendikalar, çalışma sahasında işçi ile işveren arasında zuhur eden ihtilâf ve haksızlıkların, sosyal adalete uygun şekilde halli için çalışan işçi teşekkülleridir.

Sendikacılar, sendikaların esas gayesi olan sosyal adaletin tahakkuku için çalışan Sendika idarecisi işçilerdir.

Bugün bir çok medenî ve demokratik memleketlerde Sendikalar ve Sendikacılar, bu hakikî mânası ile tanınmış, gerek işverenler ve gerekse hükûmetlerce muhatap olarak kabul edilmiştir. Türkiyede de Sendikalar ve Sendikacılık 1947 senesinden itibaren kanunen hükûmetçe tanınmış ve bugün yedi sene gibi bir maziye sahip olmuştur. Buna rağmen memleketimizde Sendikalar ve Sendikacılar hâlâ, bu demokratik zihniyete bir türlü ayak uyduramıyan ve orta çağ kafası ile düşünen bir kısım işverenlerin tazyikine maruz kalmaktadır. Bunun neticesi olarak Sendika idarecileri, sudan bahanelerle iktisaden tazyik altında tutularak, kanun yolunda çalışmalarından uzaklaştırılmak istenmektedir. Bu iktisadî baskı, zaman zaman Sendika idarecilerinin işsiz kalmaları gibi facialara kadar dayanmaktadır.

Bir çimento fabrikasında sebepsiz olarak 152 işçiyi, Yedikulede bir dokuma fabrikasında 87 işçiyi, Eyüp civarındaki bir mensucat fabrikasında 140 işçiyi çıkarma hâdiselerinden sonra, Sendika idarecisi ve işçi mümessillerini kasden işten çıkaran bir elektrik fabrikası, bir petrol şirketi ve bir emaye fabrikasını, Sendikalara hâlâ baskı yapma zihniyetine birer misal olarak göstermek mümkündür.

Son zamanlarda Bakırköydeki bir emaye fabrikasından (işi küçültme) gibi basit ve zahirî bir sebebe dayanılarak çıkarılan ve hiç tereddütsüz sefaletin kucağına bırakılan 137 işçi hâdisesi ise, Sendikamızın hayatiyeti ile yakından alâkalı ve o derecede memleket iktisadiyatı ve sosyal düzeni ile ilgilidir. Bu, ayni zamanda, yukarıda belirtilen acı hakikatlere ilâve edilecek en son delildir. Bu son hâdise ile işveren, 137 işçi arasında Sendikamızın Genel Başkanı ile Genel Sekreterini, Bakırköy Şubesi Başkanı, Başkan vekili ve altı idare heyeti üyesini, Denetim Kurulu ve Haysiyet Divanı üyelerini, işyeri Sendika temsilcilerini işten çıkarmış ve maksadını açıkca göstermiştir.

(Devamı 4 ncü sayfada)

Bir türlü düzene sokulamıyan servis:

"TİRYAJ"

15 sene evvelsi ile bu günkü arasındaki fark (Şeflerin çokluğu)

Tiryaj servisi deyip te geçmiyelim! Binlerce malı teker, teker elden ve gözden geçirerek sandıklara istif yapıp ambara veya piyasaya sevk eden servis tiryajdır. Soğutmadan çıkan malı sandıklara istif yapmak belki bazı okuyucularıma kolay bir iş gelir; amma bu istifin iki mühim tarafı var.

1) Çıkan mallarda bir çok imalât hataları olur. Meselâ: Çatlak, ezik, yamuk, damarlı, hava kabarcığı, dumanlı, taşlı v.s. gibi hatalar. Bu gibi mallar sandığa konmaz ayrılır. Fena bir imalâtın sandığa konmasından müessesemiz satış ve ticaret mekanizması aksar. Temiz malın piyasaya sürülmesi hem müessesemizin ve hem de imal edenlerin menfaatleridir.

2) İstif yapılırken yine dikkat edilecek ikinci bir mevzu da şudur: Sandıklara konan malların gayet hesaplı konması şart, meselâ: Birinci sıra 12, ikinci sıra 13 olursa sandık fişi kesilirken sıralar 12 üzerinden hesaplanırsa sandık muhteviyatı yanlış, 13 den hesaplanırsa yine yanlış, doğru olması için bütün sıraların müsavi olması şart.

Sayın Umum Müdürümüz, müessesemize yeni tayin olunduklarında iş yerinde bazı yenilikler yapmak ve müesseseyi bir hamle daha ileri götürmek

(Devamı 4 de)

Yürüyebilmek için ayakta durmak lâzımdır

Bir sendikanın gelişip yerleşmesi için aranan faktörler:

Üye mevcudunun artması,

Üyelerinin fakren ve iktisaden kalkınması,

Sendikanın maddi ve manevi itibarının hatırı sayılır olması,

Liderlerin sözü ve hareketlerinin tasvip edilir olması lâzımdır.

Bu faktörleri o sendikada mevcut değilse o sendika ayak duruyor demektir.

Dikkat buyurun; yakınınızoturan sendikalara rastlıyacaksınız.

N.

Millî Sermayeyi korumak lâzım

Milletlerin refaha kavuşması; fertlerin ve toplulukların menkul ve gayri menkullerini iyi muhafaza etmeleri, onları memleket hayrına işleterek çoğaltmaları, israfçı olmamaları ve ahenk içinde çalışmaları ile kaimdir.

Devletin zenginliği veya fakirliği de yukarıdaki izahın tatbiki ile alâkalıdır.

Bazı memleketlerde israfın ve ferdin şahsî malının dahi sarfı, müeyyidelere bağlanmıştır. Hattâ bir zamanlar bu hususta ilgili bizde de, bir kanun mevcuttu. Halen yürürlükte olup olmadığını bilmemekteyiz. Bu kanunun isfi Men-i İsraf Kanunu idi. Bu kanuna göre vatandaş kendi parasını dahi fuzuli olarak israf edemezdi. Anadoluda tantanalı bir düğün yapmak istiyen bir zenginin Men-i İsraf Kanpnuna dayanılarak cezalandırıldığını hatırlarız.

İsrafın hududu ve tarifi yoktur. Fertlerin en ehemmiyetsiz gibi telâkki ederek yaptıkları israflar. Memleket çapında mü

(Devamı 4 de)

İNFİLÂKTA ÖLENLERİN AİLE EFRADLARI TAZMİNAT ALACAK

28 Kasım 1954 Pazar günü gaz jeneratörünün infilâkı neticesi postabaşı İdris Lökçe ve işçilerden Hasan Kaya şehit olmuşlardı.

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikaları Umum Md. ü İdris Lökçenin ailesi için 5.000, Hasan Kayanın ebeveynleri için 1.000 lira vermeği teklif etmişti. Rahmetlilerin ailelerinin sendikamıza vaki müracaatı üzerine sendikamız bu paraların az olduğundan bahisle itiraz etmiş ve neticede İdris Lökçenin aile efradına 10.000, Hasan Kayanınkilerine de 2.500 lira verilmesi müessesece karar altına alınmıştır.

Veraset çıkarılması için zaman geçtiğinden sendikamız o zamana kadar rahmetlilerin aile efratlarının ihtiyaçlarını karşılamak üzere yardımda bulunacaktır.

Ayrıca sigorta da bunlara maaş bağlıyacaktır.

Dünyanın hayran kaldığı büyük dahi

Mevlâna Celâleddin Rumi

68 nci ölüm yıldönümünde saygı ile anıldı

17 Aralık 1954 günü Ankara, İstanbul, Konya ve diğer şehirlerimizde olduğu gibi bütün İslâm âleminde toplantılar yapılarak tazimlerle büyük şair ve âlim Mevlâna Celâleddin Ruminin ölümünün 681 inci yıldönümü anılmıştır.

Mevlâna Rumi Milâttan sonra 1207 tarihinde Horasanın Belh'de doğdu. Babası Harzemşahların kendi şöhretini çekemeyişlerinden dolayı memleketini bırakarak oğlu ile birlikte Hicaza, sonra Şama, Malatya ve Erzincana gitmişler, nihayet Konyaya gelip yerleşmişler ve Sultan Alâeddinin yardımını görmüşlerdir.

Babası Bahaeddin Velet Konyada şöhretli bir müderris iken 1231 de ölünce yerine oğlu Celâleddin geçerek genç olmasına rağmen zekâsı ve ilmi sayesinde büyük şöhret yapmıştır. Mevlâna Celâleddin önce Seyyit Burhaneddinin tesirile tasavvuf yoluna girmiş, fakat Şemseddini Tebrizi ile görüştükten sonra kendini büsbütün tasavvufa vermiştir. Bilâhare Mevleliği kurmuş ve dünyaca meşhur olan Mesnevisini yazmıştır. Mesneviden başka 30 bin beyitlik divanı ve daha bir çok meşhur eserleri vermiştir.

Mevlâna 1273 senesinde Konyada ölmüş ve oradaki türbesine gömülmüştürr.

Mevlânanın eserleri bilhassa doğu âleminde çok büyük rağbet görmüştür. Mesnevisi 6 cilt kitaptan müteşekkil olup içerisinde hikâyeler, fıkralar ve tasavvufu mülâhazalar vardır.

Mevlânanın Mesnevisinden okuyucularımıza bir kaç parça hikâyesini arzediyoruz.

— I —

Yalvaranın Allah demesi, Hakkın Lebbeyk demesinin ta kendisidir.

Birisi her gece Allah der durur, bu zikirden ağzı tatlılaşır, zevk alırdı.

Şeytan, «Ey çok söz söyliyen, bunca Allah Allah dedin. Hani karşılık veren. Lebbeyk diyen nerde?»

Allahın katından bir cevap bile gelmiyor. Böyle utanmadan, usanmadan, daha ne vaktedek deyip duracaksın?» dedi.

Adamın gönlü kırıldı, başını yere koydu, yattı. Rüyada yeşiller giyinmiş, Hızır göründü. Hızır: «Kendine gel, Allah kelâmını ağzına almaktan nasıl oldu da usandın, zikri bıraktın?» dedi.

Adam cevap olarak «Lebbeyke sesi gelmiyor. Kapıdan kovulacağımdan korkuyorum» deyince Hızır, «Senin o Allah demen, bizim Lebbeyke dememizdir. Senin o niyazın derde düşmen, yanıp yakılman, bizim haberci çavuşumuzdur.

Senin korkun bizim lûtfumuzun kemendidir. Aşkın da.. Senin her «yarabbi» deyişinde bizim «efendim buyur» deyişimiz gibidir. Bigisiz adamın canı bu duadan uzaktır. Çünkü «Yarabbi!..» demesine izin yok!.. Zarar ve ziyana uğrayınca «Allaha yalvarmasın» diye ağzında kilit var. Ağzı da bağlı, gönlü de...

Allah Firavuna yüzlerce mal, mülk verdi de dert, elem, keder vermedi. O da ululuk, büyüklük dâvasına girişti. O kötü yaradılışlı adam, Allaha yalvarmasın diye ömründe başağrısı bile görmedi. Dert, Tanrıyı gizlice çağırmasına sebep olduğundan bütün dünya malından yeğdir.

Dertsiz dua soğuktur, bir şeye yaramaz. Dertli dua ve niyaz, gönülden, aşktan gelir. O gizlice niyazın, o önü sonu anman yok mu? İşte sâf, halis ve hüzünlü dua odur.

«Ey Tanrım, ey feryadıma erişen, ey yardımcım» demendir, Tanrı yolunda köpeğin sesi bile Tanrı cezbesiyledir.

— II —

Delâlet edilen şey meydana geldikten sonra delil aramak çirkin bir şeydir. Bilinen bir şeye ulaştıktan sonra bilgi ile uğraşmak kötü bir şeydir.

Sevgili, âşıklarından birini huzuruna çağırdı. Âşık aşk mektubunu çıkarıp sevgilisinin huzurunda okumaya başladı.

Mektupta ağaçlar, ihtiyaç ve aciz, yoksulluk, bir çok lâflar vardı. Maşuk dedi ki: «Eğer bu okuma, benim içinse vuslat zamanı ömür zayi demektir bu... Ben yanındayım, sen mektup okuyorsun... Bu âşıklık alâmeti değil ki!»

Âşık dedi ki: «Doğru, sen buradasın amma ben, istediğim zevki, istediğim gibi bulamıyorum ki... Geçen yıl senden aldığım zevki, şimdi vuslatına erişmiş olduğum halde bulamıyorum. Ben bu kaynaktan on damla su içtim, o su ile gözümü de yeniledim, gönlümü de...

Şimdi kaynağı görüyorum amma, su yok!.. Yoksa su yolunu birisi mi kesti, dedi. Maşuk dedi ki: «Şu halde ben, senin sevgilin değilim. Sen bana değil, bir hale âşıksın. Fakat o hal elde kalmaz ki.. Senin tamamiyle istediğin ben değilim

— III —

Bir beyle namaza düşkün olan bir kölenin hikâyesi

Bir bey hamama gitmek lüzumunu duydu. Seher vakti, kölesine «Sungur uyan, başını kaldır, hamam tasını, peştamalı, kili al da hamama gidelim. Haydi...» diye seslendi.

Sungur, hamam tasıyla iyi bir peştamal ve havlu aldı. Beraberce yola düştüler. Yolda bir mescid vardı. Ezan okunmaktaydı. Sungur ezan sesini duydu. Namaza pek düşkündü. Dedi ki: «Ey kuluna iltifatlarda, ihsanlarda bulunan beyim! Sen şu dükkânda azıcık otur da ben namazımı kılıvereyim.»

Bey dükkânda oturdu. İmamla cemaat namazı kılıp cıktılar. Sungur kuşluğa kadar içerde kaldı. Bey bir müddet bekledi. «Sungur, neye dışarıya çıkmıyorsun?» diye seslendi. Sungur içeriden «Efendim koyuvermiyorlar. Birazz daha sabret, şimdi geliyorum. Beni beklemekte olduğunu biliyorum, unutmadım» dedi.

Bey, tam yedi kere seslendi; bekledi bekledi. Nihayet sabrı tükendi. Sungur, beyin her seslenişinde «Efendim, dışarı çıkacağım amma daha koyuvermiyorlar» diyordu.

Bey, «Yahu- Mescitte kimse kalmadı, koyuvermiyen kim, seni orada kim tutuyor» diye bağırdı!

Sungur dedi ki: «Seni dışardan içeriye sokmıyan yok mu? İşte beni de içerden dışarıya çıkarmıyan o.»

Sana içeri girmiye izin vermiyen, benim de dışarı çıkmama mâni olmakta.

Balıkları karaya çıkarmıyan deniz, karadakileri de denize sokmamakta.

Ahlâkî ve lûzumlu bilgiler

A H L Â K

Ahlâk, zamanın icaplarına ve her milletin bünye ve göreneğine göre insanın kendine ve başkalarına karşı yapmağa mecbur olduğu vazifeleri gösteren bir ilimdir. Bu ilmin icaplarını yerine getirenler için Ahlâk, en büyük kuvvettir.

Dinlerin ve kanunların temeli olan ahlâk, iyi karakter ve sağlam seciyeyi esas tutmaktadır. Bu konuda yazılan itapların adedi ve bunların mahiyeti, sayılmayacak kadar çok olmakla beraber bunların hepsi muayyen esaslarda birleşirler.

Hulâsa diyebilirim ki; (kendinize yapılmasını istemediğiniz şeyleri başkasına yapmak, ahlâksızlıktır.) Şu halde ahlâk; insandan insana olan münasebetleri tanzim eden, fakat maddî müeyyidesi olmayan içtimaî kaidelerdir. Şimdi akla gelen esaslı noktaları şöylece sıralayabiliriz:

Yalan söylemek, hırsızlık yapmak, iftira atmak, kimsenin mal, can, namus ve iffetinde gözü olmak, karşılıklı hukuk esaslarına riayet etmemek cemiyete zarar getirici hareketlerde bulunmak, herkes hakkında kötü düşünmek, şahsî menfaatini başkalarının zararında aramak, gayri meşru kazanç temin etmek, dolandırıcılık yapmak, bir kimsenin yüzüne söyliyemiyeceği sözü arkasından söylemek, dedikodu yapmak, mütebasbıs ve riyakâr olmak, her hangi bir işe hile karıştırmak, garez tutmak ve kin beslemek, bir taraftan söz alıp diğer tarafa yetiştirmek veya iki kişiyi birbirine katmak...... ahlâksızlıktır.

Ahlâk kelimesini, şu yukarda saydığım esaslarla izaha çalıştım. Ahlâk, insan hayatında olduğu gibi milletler hayatında da muvaffak olmanın esas şartısır. Ahlâkan sukut etmiş milletler irfânen yükselseler dahi, yaşayamazlar ve mutlaka çökmeğe mahkûmdurlar. (Ahlâk iledir nizamı âlem, ahlâk iledir kemâli âdem.) Yukardaki sözlerim, cemiyet kanunlarının olduğu kadar, bilhassa bizim dinimizin emrettiği ve kanun gibi koyduğu esaslardır.

Yavrularım; bunları tekrar tekrar okuyup ezberleyiniz ve tatbik sahasına geçiniz ki, daha iyi yaşama imkânlarını elde edelim. Vaktiyle ecdadımız, bütün dünya milletlerine nümune olabilecek evsafı haizdiler. Bakınız! 1855 de yurdumuza gelen İtalyan diplomatı **OBSİNİ**, Türkiye isimli İtalyanca eserde bizim hakkımızda neler diyor? Hulâsatan arzedeyim:

(İstanbulda Kapalıçarşıyı gezdim. Türk olan satıcılar, mallarına tek fiat isterler. Pazarlığa girişmek istiyenlere şu cevabı verirler. «Ben ancak şeriatın kestiği kârı alırım. Fazla para almak günahtır ve Allah ihtikârın hesabını bizden sorar...»

(Türk verdiği sözden asla dönmez ve başkalarının sözüne de inanır. Bir defa bir Fransız subayı, arkadaşının aldığı kumaşı aynı yerde bulamayınca, başka yerde bulduğu tüccara, aynı kumaşın arkadaşı tarafından ve başka bir mağazadan daha ucuza alındığını söyleyince, tüccar sadece kendisine «yemin eder misin?» demiş ve subay, yemin etmiştir. Bunun üzerine tüccar, «dinin ne olursa olsun, bir insan Allahın adını yalan yere anmaz. Kumaşı al götür.» demiştir.

(Türk ezan sesini duyunca, dükkânını bırakır ve camiye gider. İşçiler de işlerini olduğu yerde terkederler. Kimse dükkânını kapamaz. Hırsızlık ve dolandırıcılık, Türklerin bilmediği şeylerdir. Geceleri kilitlenen eve dahi rastlamadım.)

(İstanbula ilk geldiğim gün, bir araba kiralıyarak benim ve arkadaşlarımın çanta, bavul, halı, kürk ve şallardan ibaret olan eşyalarımızı yükledik. Bu eşyalarla arabayı yolda bırakarak kendimiz otele gittik. Ertesi sabah geldiğimiz zaman, bıraktıklarımızı aynen yerinde bulduk. Yoldan bir çok geçenler olduğu halde bu eşyalara dönüp bakmak, kimsenin aklından bile geçmemişti. Halbuki biz İtalyadan gelirken, Venedik adlı vapurda, iki defa eşyalarımızı çalmışlardı.)

(Başka bir gün, Venedikli bir tüccara ait olduğunu sonradan anladığım bir kese parayı bulan kimselerin bu parayı tam olarak tüccara teslim ettiklerini gözlerimle gördüm.)

(Hayatımda Türkler kadar misafirperver insanlar görmedim. Kendileri aç kalırlar, fakat misafirlerini doyururlar. İnsanlara olduğu kadar hayvanlara da şefkatlidirler.)

(Türkler, babalarından kalan evi satmazlar. Topraklarını çok severler. Çiçeğe ve ağaca meraklıdırlar. Namus ve şerefe azami saygı gösterirler. Hâkimin karşısına, yalancılık ve dolandırıcılıktan çıkmak, yüz karasıdır. Böyle bir suçluyu mahalleli, aralarında görmek dahi istemez ve ona selâm vermez. Fakir birisi evleneceği zaman, kız ise cihaz, erkek ise sermaye verilir ve bun uo semtin zenginleri yapar. Yaptıkları iyilikten bahsetmemek, Türklerin şânındandır. Ölülerini unutmazlar ve onların ruhuna dua okurlar. TÜRKLERDE İTİBAR ZENGİNLİĞE VE SERVETE DEĞİL, İLİM VE FAZİLETEDİR. Kavgayı sevmezler, zor kızarlar. Fakat mücadeleye başladıkları zaman, iki taraftan biri yok olmadıkça yatışmazlar. Küçükler büyükleri çok sayarlar. Büyüklere yapılan hürmetsizlik, hiç affedilmez.)

(Barbar dediğimiz Türklerin arasında geçen iki yılımın hâtıraları bu kitapta anlattıklarımdan daha pek çoktur.)

Yavrularım; yabancı ağızdan çıkmış hakikat ifade eden şu yazıya bir şey ilâve edecek değilim. Bugün maalesef bunların çoğunu elimizden kaçırmış bir haldeyiz. Şu zamanda bu kaidelere riayeti başka milletlerde görüyor ve sanki vaktiyle bizde yokmuş gibi onlardan almak istiyoruz.

Tarih, hakikatlerden bahseden ve geçmiş vakıaları tesbit eden bir ilimdir. Tarihimizin bu şerefli sayfalarını ecdadımız, iyi ahlâk, iyi karakter ve iyi seciyeleri sayesinde tarihimize mal etmişlerdir. Bu sayededir ki ecdadımızın dünyaya hâkim olduklarını unutmayalım.

AHLÂK

Yalan söylemekten katiyen çekininiz. Yalan söyleyen bir insan, her fenalığı yapmağa meyyaldir. Onda, ahlâk, namına bir şey yoktur. Peygamberimiz bile «ÜMMETİM YALAN SÖYLEMEZ» buyurmuşlardır. Çünkü yalan söylemeyen bir insan, hiçbir fenalık yapamaz.

Alkol, kumar ve uyuşturucu maddeler dahi ferdî ahlâk üzerinde dolayısiyle menfî neticeler husule getirir ve manevî varlığımızı dejenere eder. Böyle insanlar ise, cemiyetin başına birer belâ olurlar.

İskandinav milletlerini sizlere her hususta ve bilhassa ahlâk, insanlık ve çalışkanlık bahislerinde misal gösterebilirim. Bu hususta devşirdiğim bilgileri de bu vesile ile anlatayım:

İsveçe giden bir arkadaşım anlatıyor. «Yemekte konuşurken sözünü bitiren İsveçliye doğru mu söylüyorsun? mânasına gelen ağzımdan bir söz kaçırdım. Bu adamın çehresinin birdenbire nasıl değiştiğini sizlere anlatamam» demiştir.

Bilumum taşıt vasıtalarında kontrol olmadığı gibi biletçisi olmayanlar da varmış. Asılı tarifenin yanındaki kutuya herkes parasını atar ve yerine otururmuş.

Gazete satanlar gazetelerin başında bulunmazz, gazete almak isteyen parasını bırakır, gazetesini alır ve para bozdurmak ihtiyacında olanlar da bütün olan parayı oraya bırakarak paranın üstünü alırlarmış.

Bu memleketlerde ve İsviçrede uzun seneler cezaevlerinde kimsecikler bulunmaz ve hâkimler ise bütün vakitlerini okumakla geçirirlermiş.

Bu memleketlerin milletleri, geceleri sokak kapılarını kilitlemez ve hırsızlık nedir bilmezlermiş.

Sütçüler gece vakti evlerin sütlerini şişeler içinde kapılarının önüne bırakırlar ve sabahleyin bu kaplar, ev sahibi tarafından alınırmış.

Para cüzdanı, saat, palto, pardesü v.s. gibi kaybolan eşyalarınızı nerede kaybettinizse, orada bulmak mümkünmüş.

Sporcular için dağlarda ufak ufak kulübeler varmış. Bunların, iki odası, karyola, masa, sandalya, ocak ve kâfi derecede yakacak odunları bulunurmuş. Soğuktan fazla müteessir olanlar bu kulübelerde barınırlar ve burasını terkederken de orasını nasıl görmek ve bulmak istiyorlarsa, o halde bırakırlarmış.

İkinci cihan harbi başladığı zaman İngilterede bankalardan, ancak 4 kişinin paralarını çektikleri sabit olmuştur.

Yine ikinci cihan harbinde İngiliz İmparatorluk camiasında mal ve servet beyannamesi verenlerden ancak 70 kişinin yanlış beyanname doldurdukları tesbit edilmiştir ve bunların da İngiliz ırkından olmadıkları anlaşılmıştır.

İngilterede vicdan vergisi namı altında bütçelerinde bir fasıl mevcuttur. Vergi mükelleflerinin verdikleri beyannamelerde bu hususu noksan beyan ettikleri takdirde bilâhare verecekleri ek beyanname ile noksan beyanlarını zikrederler. İşte İngilterede bu suretle temin olunan vergiye vicdan vergisi denir.

Bir çok memleketlerde pazarlık usulü hemen yok gibidir. Bizde ise maalesef. Şimdi ala bildiğine.

(Devamı var)

(Medeni İnsan Bilgileri eserinden faydalanılmıştır.)

Vazifemiz

Şahsi kanaatımce, Türk sendikacıları mensup bulundukları işçi kütlelerinin maddi alanda refahlarını ve hayat seviyelerini yükseltmeye çalıştıkları gibi; millî, manevî sahalarda işçilere azamî şekilde faydalı olmalıdırlar.

Böylelikle maddî ve manevî olarak işçilerimizin millî menfaatlerini hem sağlamış ve hem de kuvvetlendirmiş olurlar.

Bunun millî birliğimize faydası olduğu kadar; sanayimizin ve dolayısile memleketimizin de kalkınmasında rolü çok büyüktür.

Biz, bundan sonra Cam-İş gazetemizde mümkün olduğu kadar, prensip olarak bu hususlara dikkat edeceğiz ve işçilerimize faydalı olacağız. Bir taraftan sırası geldikçe Türk büyüklerinin hayatlarından, eserlerinden bahsedeceğiz; bir taraftan da ahlâki yazılar sunmayı ihmal etmiyeceğiz.

Bu sayımızda Mevlâna Rumiden ve şaheser Mesnevisinden yazılar bulundururken, diğer taraftan ahlâka, fazilete, insanlığa ve görgüye dair yazılar bulundurmağa çalışacağız.

H. K.

Batı Müziği Mensupları Sendikasının Konseri

Batı Müziği Mensupları Sendikası 19.11.1954 pazar günü Taksim Belediye Gazinosunda sendikaların bina yapmak menfaatine bir konser vermiştir.

Saat 11. de bir konuşma yapan sendikanın enerjik başkanı Muammer Yeşil, sendikalarına bir bina yapmak ve Türk müzizsyenlerinin memleketimize getirile nAvrupa orkestralarından san'at bakımından aşağı isbat maksadı ile bu konserin tertip edildiğini söylemiş ve iddiasının doğruluğu hususunda kararın dinliyenlere ait olduğunu ilâve etmiştir.

İlham Gençer'in takdim ettiği orkestralar geçidi, cidden muvaffakiyetli olmuş, ondan fazla orkestra ve 70-80 san'atkâr dinliyenlerin takdir ve iftiharlarına vesile olmuştur.

Cam-İş; Türk çocukları cidden batı müziğinde muvaffak olmaktadırlar. Dışarıdan getirilen derme çatma orkestralara veya memleketinde iş bulamadığı için kapağı buralara atanlara ödenecek Türk parasına israf ediliyor denebilir.

Cibali Cam fabrikasında mümessil seçimi yapıldı

27.12.1954 Pazartesi günü Cibali Cam Fabrikasında yapılan mümessil seçimini kazanan işçiler şunlardır.

Asiller: İsmail Can, Hayri Çabukel ve Tahsin Çakır.

Yedekler: Sait Boz ve Hüsmen Çabukel.

Akaryakıt Sendikasının yıllık kongresi yapıldı

26.12.1954 Pazar günü Tepebaşı Belediye gazinosunda güzide davetlilerin huzurile açıldı.

Salona merkez sendikanın hazırladığı sancak ve merkez filâmasiyle şubelerin filâmaları takip ederek salona o şekilde girilmiş alkışlar arasında mikrofon başına gelindikten sonra merkez sendika reisi Ziya Hepbirin veciz bir nutkuyla kongre açılmıştır.

Kongre başkanlığına Nuri Beşer, ikinic başkanlığına Yusuf Yakar, seçilerek kongre açılmıştır. Çok hararetli olan kongrede Ziya Hepbirin yeni doğan çocuğunu kongre Akar ismi alkışlar arasında kabul etmiştir.

Kongre tarafından seçilen merkez sendika reisi seçimi yapılmıştır. Kıymetli sendikacı arkadaşımız Ziya Hepbir seçilmiştir.

Gerek Ziya Hepbir ve gerekse merkez yönetim kuruluna seçilen arkadaşlarımıza muvaffakiyetler temenni ederiz.

CAM-İŞ

Sağlık bahisleri

Menenjit tüberküloz
(Beyin zarı veremi)

Yazan: Dr. Tarık Kıratlı
İşçi Sigortaları Dahiliye
Mütehassısı

Menenjit tüberküloz intanı (ateşli) bir hastalık olup sari (bulaşıcı) değildir. Verem mikrobunun (Koh Basili) tali olarak beyin zarında husule getirdiği bir enfeksiyon hastalığıdır.

Bu hastalık her yaşta görülebilir. Daha ziyade 6 ay ile 2 yaş arasında görülür. 4 yaşından sonra azalır, kahillerde ender nadirattandır. Kadın, erkek müsavi miktarda görülür. Menenjit tüberküloz ilk baharla yaz aylarında çok görülür. İklim ile alâkası yoktur. Gıdasızlık, az hava, az güneş, çocuğu hastalığa hazırlar. Boğmaca öksürüğü, kızamık, gripten sonra menenjit tüberkülozun uyandığını söyliyen bilginler vardır. Bir kısım müellifler orta kulak iltihabı, zatürrieyi zikir ederler. Başa her hangi bir darba (trovma) nında rolü olduğu iddia edilmektedir. Fakat bu daha ziyade bir tesadüftür. Menenjit tüberküloz ekseriya tali olup menşei vücudun diğer bir yerinde bulunan ocak (focus) den alır. Beyin zarına mikrop (Basil) kan yolu ile gelir. Hastalık bundan sonra kendisini üç safhada gösterir:

1 — Başlangıç safhası:

İster boğmacayı takip etsin ister yalnız olsun başlangıç yavaştır. İlk şayanı dikkat araz dispositionda değişmedir. İştehasızlık, zayıflama, uykusuzluk husule gelir. Uykuda zaman zaman bağırır. Bu başlangıç safhası 1-2 hafta sürer. İlk zamanlarda ailenin nazarı dikkatini celp etmeyebilir. Fakat sonraları hafif ateş, baş ağrısı, bulantı, kay görülür. Çocuksa huysuzluğu artar. Bu haller etrafın nazarı dikkatini çekmeğe başlar.

2 — Hastalık safhası:

Şiddetli baş ağrısı vardır. Ateş yükselir. Nabız gayrı muntazam ve batidir. Hasta bazan uyuşuk bilâ hareket yatağında yatar, baş yastığa gömülür, kollar, bacaklar bükük olup âdeta tüfek tetiği vaziyetindedir. Bazan ise excitable bir haldedir. Yatağında rahat duramaz, kendisini oradan oraya atar. Esner, hıçkırır. Dişlerini gıcırdatır. Karın çöküktür. Etrafta felç zuhur edebilir.

3 — Koma safhası:

Ateş çok yükselmiştir, teneffüs süratli ve sathidir. Nabız süratlenir, felçler daha aşikârdır. Hadakalar gayri müsavi ve genişleme vardır. Şaşılık aşikârdır. Nabız gayri muntazam bir hal alır. Teneffüs merkezinde de felç olarak hastalık ölümle nihayetlenir.

Teşhir: Tipik vakalarda teşhis kolaydır. Grip, boğmaca veya kızamıktan sonra başlaması disposition'daki değişiklik, şiddetli baş ağrısı, kay, diğer uzuvlarda tüberküloz mihrakların bulunuşu teşhise yaklaştırır. Kat'i teşhis maiyi dimaî şevkinin muayenesi ile olur.

Mayi dimai şevki: Her menenjit vakasında mayı dimaî şevkinin muayenesi şarttır. Mayi bel kemiğine ponksiyon ile elde edilir. Mayiin rengi berraktır (kaya suyu). Tazyiki fazladır. Klot manometresi ile ölçülür. Tazzyik azamî 20-25 dir. Bir tüp içerisine bir miktar alınır. Oda hararetinde 12 saat istirahate terk edilirse mutat olarak tübün merkezinde örümcek ağına benzer iplikler hasıl olur. Bu fibrin ve hücrelerden müteşekkildir. Menenjit tüberküloz için karakteristiktir. Mayide albuminlerden bilhassa globulin çoğalır. Hücre milimetre mikâbında 100-300 arasındadır. Hücratın ekserisi lenfasitlerdir.

Bu hastalığa çok benzeyen beyin humması (Menenjit Menenkosih) den tefrik etmek lâzımdır. Beyin humması saridir. Mikrobu vardır. (Menenkokok) lardır. Halbuki ötekinde (Verem Basili) dir. Burada mayi şevki bulanıktır. Durmakla örümcek ağı teşekkül etmez. Mayide Menenkokoklar boyanarak mikroskopta görülürse teşhis kat'ileşir.

Tedavisi: Hastanın ıztırabını tahfif etmekten ibarettir. İstirahat en başta gelir. Müsekkin ilâçlar verilir. Hastakaranlıktan haz eder. Bir odaya tecrit etmeli, yanına ziyaretçi kabul etmemelidir. Son zamanlarda (Streptomycin) den parlak neticeler alınmıştır. Ölüme mahkûm olan hastalar bu tedavi sayesinde kurtulmaktadır.

İstanbul Otel, Lokanta ve Eğlence yerleri sendikası

Bir basın toplantısı yapan sendika idarecileri aşağıda belirtilen şikâyetlerini belirtmişlerdir

Bir basın toplantısı yapan Sendika idarecileri aşaıda belirtilen şikâyetleri belirtmiştir.

1 — Temsil ettiğimiz işçi sınıfı turizm endüstrisinde çalışır. İkinci Cihan Harbinden sonra Fransa, İtalyan ve Lübnan Yunanistan bu saha ve sanayiden çok büyük istifadeler sağlamış ve döviz açıklarını bu sahadan gelen dövizle kapatmağa muvaffak olmuşlardır.

Memleketimizin yer üstü güzellikleri ve yer altı tarihi hazineleri bu memleketlerden çok daha zengindir. Bununla beraber, memleketimizde turizm sanayi inkişaf edememektedir.

Biz, bu saha ve sanayi işçileri olarak, memleketimizde turizm endüsrisinin neden inkişif edemediği noktası üzerinde durmak ve bu husustaki noktai nazarımızı sayın matbuat temsilcileri vasıtasile efkârı umumiyeye duyurmak arzusundayız.

a) — Memleketimizde otel, lokanta ve bilumum eğlence yerlerimiz fiyat bakımından yüksek, kalite bakımından çok düşüktür.

b) — Bu sahada rekabet yaratılamadığı gibi cezayi müeyyidelerin kifayetsizliği yüzünden belediyenin tesbit ettiği fiyatlara kanaat edilmemekte ve eğlence yerlerinde -bilhassa yabancılardan- fazla para alınmaktadır. Belediye murakabesi bu saha için gayri kâfidir.

c) — Bu saha ve sanayi işverenlerinde ihtisas ve liyakat aramadığı gibi bunların yanında âalışan işçilerde de ihtisas lıdır.

d) — Bu kadar geniş bir müsamaha neticesi işverenlerin memleket menfaatinden ziyade şahsi menfaatlerini düşünmeleri tabii karşılanmalıdır. Tabi-atile, hiç bir ihtisasa sahip olmayan işverenlerin % 99 u yanlarında çalıştırdıkları işçilerde de ihtisas aramamaktadır. Buna sebep ise kalifiye işçilerin kanuni haklarını araması bilmeleri, meslekten olmayanların da az bir ücrete kanaat etmeleri veya hiç bir ücret almadan çalışmaya razı olmalarıdır.

e) — Bilâ ücret veya çok düşük bir ücretle çalışmayı kabul eden işçilerse müşterilerden resmen bahşiş istemek suretile dilencilik yapmakta ve bu suretle müşteriler iz'aç edilmektedir. Turizm sanayiinde yüz karası olarak tezahür eden bu halin bir an evvel bertaraf edilmesi lâzımdır. Bu da ancak bu sanayide halen çalışmakta olanlarla yeni intisap edecek - lerde ehliyet aranması, yemek yenilen ve mahallinde içki istihlâk edilen bilümum yerlerde çalışanlara % 10 gibi bir ücret verilmesile ve bu usulün kanunî bir mecburiyet olarak kabulü ile mümkün olur.

d) — İş kolumuzda çalışan İş kolumuzda çalışan işçilerin bir çok kanunî hakları verilmemektedir. Bunların başlıcaları:

I) — İşçilerin haftada bir gün dinlenebilmeleri ve bu istirahat gününde yarım yevmiye almaları hakkında bir kanun vardır. Bu kanupna aykırı hareket eden işveren işçilere ödemekten istinkâf ettiği paranın iki misli ceza ödetilir.

Hâl böyle iken İstanbulda mevcut ve kanun kapsamına alınmış iki bin küsür Otel, Lokanta, Kahve, Pastahane, Bar, Gazino ve mümasili işyerlerinden hiç birisinde bu kanuna uyulmamıştır. Bu kanunu tatbik ettirmekle vazifeli bölge çalışma müdürlüğüne bu hususta vaki bir çok müracaatlara rağmen hiç bir işveren savcılığa verilmemiştir. bu sebepledir ki:

a) — Kanpnuntatbik edilmemesinden işçilere verilmesi lâzım gelen bir kaç milyon lira işverenlerin kasasında kalmıştır.

b) — 34 ay evvel meriyete konulmuş olan bu kanun iş kolumuzda elan tatbik sahasına konulamamıştır.

c) — Kanunu tatbik etmedik lerinden dolayı bölge çalışma teşkilâtınca işverenler savcılığa verilmediği için hazine yüz binlerce lira zarar görmüş, tecziye edilmedikleri için de işverenler bu haklarla beraber

d) — İş kolumuzda 5200 işyerinin mevcut olduğu ve bu işyerlerinde 30 küsür bin işçinin çalıştığı düşünülürse, anılan kanunun tatbik edilmemesinden en az ayda 300 bin lira işçilerimiz zarar görmektedir.

Temsil ettiğimiz işçilerin mağduriyetini mucip olan bu halin bir an evvel giderilmesi için sayın basın temsilcilerin müzakerelerini bilhassa rica ede-riz.

3 — Garson ve benzezri işçilerin hizmet karşılıkları hakkında çıkarılan kanun yalnız yüzde alan yerlerde tatbik edilmeyi amir bulunduğundan anılan işçilerin haklarını koruyamamıştır.

Kanunda mecburiyet bulunmadığı cihetle daha meriyete konulurken bir çok müesseseler yüzde on'u kaldırmış vefiyatlara ilâve yapmak suretile hem külfetten kurtulmuş ve hem de kanun sabote edilmiştir.

İşverenler sendikası mensupları fiyatlarına ilâve yaparak % 10 ları tamamen kaldırmak suretile son günlerde gizli bir toplantı yapmışlardır. Garson ve benzeri işçilerin hizmet karşılıkları hakkındaki kanuna % deler alınsın veya alınmasın anılan işçilere verilmesi hakkındakesin bir hüküm ilâve edilmezse, yılan hikâyesini geçmiş bulunan % 10 lar davasının halline imkân yoktur . .

%10 ların alınsın veya alınmasın işçilere verilmesini sağlayan bir hüküm anılan kanuna ilâve edildiği takdirde bu gün kahve köşelerinde iş bekleyen bir çok münevver gençlerin de mesleğe intisapları sağlanmış olur. Turizm davasile yakından ilgili bulunan % 10 lar davasının bu bakımdan da ehemmiyetle ele alınması lâzımdır.

4 — Küçük esnaflıla işçiliğin himayesi ve kalkındırılması gayesile bazı iş ve sanatların yapılması bir kanunla Türk vatandaşlarına hasr edilmişti. Bu kanun meriyet tarihı üzerinden 20 sene geçmiş olmasına rağmen bu gün İstanbudla binlerce İtalyan ve Yunan tabalının çalışmalarına müsamaha edilmektedir.

Garbi Trakya'da yaşamakta olan Yunan tobalı Türklerin bir çok işlerde çalışmalarına mani olduğu bir zamanda burada asker kaçağı olarak bulunan bazı Yunan tabalılarla, hususî maksat ve gaye ile gelmekte olan yabancıların çalışmalarına müsamaha edilmesi Türk İşçilerinin gurur ve izzeti nefisleri rencido etmektedir.

5) İşçinin tek silâhı olan Grev henüz verilmemiş olruğuna göre Sendikaların kalgınabilmesi için hiç olmazsa Sendikalar Kanunun değişmesi ve kolektif mukavele mecburiyetinin bir an evvel kanunoyet kesbetmesi lâzım geldiği kanaatindeyiz. Sendikalar Kanununda değişiklik yapılmadığı ve kol-

(Devamı 4 de)

Ayda bir

Kime ne lâzım?

Yazan: L. AK

Gazetemizin her sayısında bu sütunlarda ayda bir kime ne lâzım; diye yazılar yazmakta olduğum malûmdur. Yalnız gazetemizin geçenki sayısında neşretmedik, bu yüzden bir çok okuyucularım senin ayda birin ne oldu! Neden yazmadın diye sorup durmakta idiler. Bazı okuyucularim da şöyle lâtife ediyorlardı: Artık kime ne lâzım bitti! Herkes muradına erdi de bu ay kime ne lâzım yazılmadı, ah gerçi her arkadaşımız muradına erse de biz kime ne lâzım diye bulup ta yazamasak, fakat hiç bir zaman eksikler, noksanlar, hisler ve ümitler bitmez. Geçenki sayımızda neşretmememizin sebebi meş'um infilâk neticesinde iki arkadaşımızı kaybetmemiz yüzünden ayda biri neşretmedik.

955 senesine girerken hepimiz bir çok ümitlerle girdiğimize şüphe yoktur. Bazıları yeni sene dolayısı ile şanslarını dener, bazıları yeni senenin aile efradına nasıl yarayacağını merak eder, bazıları da bu güne kadar başaramadığı işleri yeni sene içinde başarmağı düşünür. Temennimiz bütün okuyucularımızın arzularının harfiyen yerine gelmesidir. İnşallah 955 senesi bütün okuyucularımız için hayırlı olur da herkes muradına erer. Bütün okuyucularımın yeni senesini kutlular uzun yıllar temenni ederim.

Hayri Turhana: Millî piyangodan yarım milyon lira

Göbekli Şükrü Güre: Millî piyangodan yüzbin lira

Üflemeci Hasan Ustaya: Yılbaşı şansını denemek için zar.

Hava Bombaları Ekibine: Sultaniye kuyuları için dalgıç

Bekçilerimize: Ömürle, sabır

İtfaiyecilerimize: Seyrüsefer üniforması

Münür Üldeşin Madencisi Muhittine: Yılbaşı için iskambil kâğıdı.

İhtiras ve zihniyet

On sekiz senedir bu müessesenin bir işçisiyim. Her nedense bu fabrika yetiştirdiği elemanların kıymetini bilmeyerek şu veya bu mülâhazalarla kayıp etti. Yine ayrılanlar buradan öğrendiklerini dışarıda yapmak suretile fabrikamıza karşı cephe alırlar. Ayrılanlardan bir kısmını burada yazabiliriz. Macar Ziya Bey Kartal imalâthanesini açtı, bir zaman da Bakırköyü işletti. Kimyager Zeki Bey gazojen ustabaşısı Hüseyin Bey, Nabi Bey Yedikuledeki cam imalâthaneyi açtılar. El'an çalışmaktadırlar. Çubuklu şişe imalâthanesini kuran Mesut Bey el'an çalışmaktadır. Müdürlerimizden Vahit Bey, Avni Bey, Fethi Beyler birer cam imalâthaneleri açtılar. Yine buradan ayrılan Ziya Bey, Saffet usta, Meliha Hanım, Naciye Hanımlar birer doktor atelyesi açmak suretile çalışmaktadırlar. Son olarak ayrılan Sermet Teberdar da bunların arasına karışmış bulunmaktadır.

Yine son duyduğumuza göre Kemal Karoğlu da yakın bir zamanda ayrılacakmış. Halbuki bu arkadaşımızın kıymeti ve yeri kolay kolay doldurulamaz. Bu kıymetli ve değerli ustamızın yaptığı vazifeleri de aşağıda sıralamayı bir vazife biliyoruz. Eski bir işçi olarak, Kemal Karoğlu 18 sene evvel bütün fabrikanın montörlüğünü yapardı, Macar Ziya Bey ise daha sonra atelye ustabaşılığına getirildı. Bir sene sonra umumî tamirat, soğuk ve sıcak demir elektrik ve oksijen atelyeleri ustabaşılığına getirildi, yine aradan seneler geçti, geçen sene gazojen ustabaşılığa tayin edildi. Bu sene yine eski vazifesine iade edildi.

Demek oluyor ki Kemal Karoğlu bu fabrikayı hallaç pamuğu gibi almıştır. Bilmediği iş ve vazife yoktur, icabederse bu fabrika gibi bir tane kurabilir. Böyle bir elemanı kendi arzusu ile de olsa bırakmak ayrılmasına göz yummak en büyük suçtur. Değil Kemal Karoğlu alelâde bir işçinin bile ayrılması müessese için bir kayıptır.

Gelelim bizim fabrikanın ustabaşılarına, hepsi ile ayrı ayrı fikirlerini sordum, bütün fikirler bir kaç cümle ile ifade edebilirim. Diyorlar ki bizi serbest bırakmıyorlar. Biz işçileri tecziye edebiliyoruz amma taltif ve takdir edemiyoruz. Zaten en büyük mesele de burada. Bir işçi tecziye edilir, lâkin taltif de edilmelidir. O zaman otorite kurulur ve istihsal yükselir. Şimdi işçi diyor ki, ustabaşının elinde ne var ki o da benim gibi, dolayısile itaatini şöyle böyle gösteriyor ve bütün dikkatini şefin gözüne girmeye bakıyor, dolayısile iş her zaman bir ahenksizlik doğuruyor. Hele bazı şefler ustabaşıdan öğreneceği şeyi başka yerlerden öğrenmek istiyor ki, o zaman mesuliyet diye bir şey kalmıyor.

Şunu da söylemek isterim ki fider ustabaşısı sayın mütehassıs Alman bizim ustabaşılarımız gibi değil o nereye gitse derhal o işi yaptırır, lâkin bizim ustabaşılarımız en yakın ve yapılacak işi yaptıramaz, çünkü Alman ustabaşı isterse bir işçiye para veriyor, isterse derhal çıkarabiliyor. Halbuki bizimkiler maalesef.

Bu yazımın gerçekliğini her zaman isbat edebilirim.

Ben bu yazıyı fabrikamızda çalışan bütün emektar işçilerin ihtisas sahibi arkadaşların ayrılmaları ve müessesenin bir kaybı olarak görüyorum. İnşallah değerli müdürümüz bu yazımızı nazarı itibare alarak telâfisi kabil olmayan kayıplar vermez ve yakın gelecekte müessesemiz rasyonel bir çalışma tarzına girer.

Hattâ yazımı bitirmeden şu teklifi de yapmaktan çekinmiyoruz. Umum Müdürümüz sırf fabrika menfaatleri icabı ayda bir kere ustabaşılarla bir baba

(Devamı 4 ncü sayfada)

Kıbrıstakı intibalarım

(Baş tarafı 1 de)

diniz dedikten sonra heyetimize hazırlanan vasıtalarla Lefkoşede bir Türk oteline yerleştik, aynı gün akşamı Türk kurumlar federasyonu başkanı değerli Faiz Kaymak ve mesai arkadaşlariyle tanıştık, derhal bütün adadaki Türk cemaatiyle görüşmek ve dertleşmek için 15 günlük bir program hazırlanıp ertesi günü derhal ziyaretlere başlandı. Bu arada adaya bastığımız günden itibaren heyetimizin hareketlerini adım adım takip eden komünist sendikaları arkadaşlarla otelde program üzerinde tetkikler yaparken kapı çalındı, içeriye bir zat girdi ve uzattığı zarfı kafile başkanımız aldı içindeki yazı komünist sendikalarının ilk fırsatta heyetimizle görüşmek için randevu isteği yazılıyordu. Kafile başkanı yarın sabah saat 9 da cevap vereceğimizi bildirdi. Bu hususta aramızda yapılan müzakerelerden sonra zaten bütün organlariyle aleyhimizde yapılan yazıların şiddetlenmemesi ve müzakerelerden kaçındılar dememeleri için Lefkoşe Türk İşçiler Birliği lokalinde görüşmeyi kabul ettikleri takdirde müzakereyi kabul edeceğimizi gelen postacıya bildirdik. Gelen postacının adıda Ahmet Rasim isminde damarlarındaki taşıdığı Türk kanını satmış bir soysuzdu. Bu husustaki görüşmelerin hülâsasını bir dahaki sayıda bahsedeceğimden şimdi Türk cemaatini ve Türk işçisini bu günkü durumlarına geçiyorum.

Evvelâ şunu söyleyebilirim ki: Ne anlatmak ve ne de yazmakla gördüklerimi ifade etmeme imkân yoktur. Yalnız şunu ısrarla söyleyebilirim ki Atatürk prensiplerine ve inkılâplarına sadı kmilliyetperver Türkler olmalarına hayret etmemek mümkün değildir. Son derece misafirperver vatan aşkına bayrak aşkına ve hürriyet aşkına susamış kimseler çok kuvvetli komünist sendikalarla bütün mahrumiyetlere rağmen mücadeleye azmetmiş yüzbin Türk cemaatini bizlere söyledikleri Türk hükûmetini ve Türk milletini ufak bir işaretiyle her çeyrek asırda Türkün şamarını yemeğe alışmış adadaki palikaryaları yok edeceklerini Türklüğe has bir lisanla söylemektedirler. Bu ne manevi kuvvettir, işte iktisadi ve içtimaî sahada sefalet içinde yaşayan Türk işçisi anavatan işçilerinden uzatılan ellere sarılıp ufak ufak birlikler halinde iken heyetimizin yardımlariyle derhal birleşip merkezi Lefkoşede olmak üzere Kıbrıs Türk işçileri birlikleri federasyonu kurulmuştur. Zaten bunu susamış olan işçi kardeşlerimizden de beklenen ancak bu olabilirdi. Kurulan federasyonun maksat ve gayelerini Kıbrıs efkârı umumiyesine heyetimiz tarafından kaleme alınan bültenle bildirilmiştir. Gayenin birinci maddesi komünist sendikalariyle mücadele ikinci gayesinde mutedil sendikacılık üyelerinin menfaatlerini işverenlerle masa başında anlaşmak suretiyle halletmek ve kırıcı grevlere gitmemektedir. Bu arada Türk işçisine şunu da söylemek isterim ki büyük gayretlerle kurulmuş federasyonun komünistlerin kucağına düşmemesi için yavru vatandaki kardeşlerimiz ve maddi müzaherette bulunulması şarttır. İşte Kıbrıstaki faaliyetlerimiz hakkında kısaca izahat verdikten sonra umumi bakımdan da biraz bahsetmek isterim.

Hakikat Akdenizin incisi denildiği gibi adanın bir cennetten farkı yoktur. Ne yazık ki son ve Lârnaka limanlarına çıkarma yapan ordularımız 60 bin şehit verdikten sonra adayı almağa muvafafk olmuş. Adanın her burcunda her tepesinde bir şehit yatmaktadır. 400 bin nüfusları olan Rumların müreffeh yaşamaları karşısında 100 bin Türk cemaatinin %80 i sefalet içinde yaşamaktadır. Her girdiğimiz Türk köy ve kasabaların güzergâhlarında yedisinden yetmişine kadar ana vatandan gelen ırkdaşlarını selâmlıyor ve bayrağımıza sarılıp ağlıyorlar. Söyledikleri söz şudur artık bizi anavatana kavuşturun tahammülümüz kalmadı bizimde damarlarımızdaki kan Atatürkün kanıdır. Bu edepsiz sokak yaygaracılarından bıktık diyorlar. Hülâsa yürekler acısı. işte okurlarıma seyahatim hakkında kısaca izahat verebildimse ne mutlu. Bir dahaki sayıda tarihi yerlerden bahsedeceğim.

(Devamı var)

Otel Lokanta İşçileri

(Baştarafı 3. Sayfada)

lektif mukavele hakkının Sendikalara tanınmadığı müddetce Sendikalı işçilere baskı yapılmaktan ve Sendikalı işçiler iş yerlerinden kovulmaktan alıkohatl ?m saadüea ö ;birlajöinik jrğsbmaoni nulamayacaktır. Grev'in yasak olması ve Kolektif mukavele mecburiyetinin bulunmaması Sendikalı işçilerin işyerlerine kabul edilmemesine çalışmalarında kovulmalarına sebep olacaktır. Bu hâlâ son verilmesi için en çok çalışmak kıymetli basın mensuplarına düşmektedir.

Netice olarak :

a) Grev hakının tanınması,
b) Kollektif iş mukavelelerinin kanun haline gelmesi,
c) Sosoyal Sigortanın islahı ve İşsizlik sigortasının kurulması,
d) İşçi Sıhhatinin gerektiği gibi korunması,
e) Belediye tarafından yapılmakta olan sıhhat muayenlerinin daha esaslı bir şekle sokulması,
f) Garson ve benzeri işçilerin kıhafetlerinin yeknesak bir hale sokulması,
g) Turizm sanayiinin kalkınması ve bu sanayide çalışanların refaha kavuşması,
h) Sendikaların gelişmesi ve sosyal kanunların islahı,
i) Turizm sanayiinin inkişafı için Otelcilik ve Lokantacılık Kurs ve Mekteplerinin açılması, ve nihayet :
k) Memleketimizde esasa istinat eden sosyal adaletin kurtlması ancak, kıymetli basın mensuplarının sonsuz çalışmaları ile mümkün olabilecektir kanaatindeyiz.

Gay eleri bütün zekâlarını harekete getirecek kalemleri ile bu Vatan ve Memlehetin kalkınması için çalışmakıan ibaret bulunan ve bu kutsi vazife uğruna hiç bir mücadeleden çekinmeyen çok muhterem Basın mensuplarının bu davada bizlere müzahir olacaklarından asla şüphe etmemeliyiz.

Teşfikleriyle Sendikamızı şereflendirmiş ve bizlerin dertlerini dinlemek lütfunda bulunmuş sayın Basın temsilcilerine Temsil ettiğimiz işçiler adına teşekkür eder bilvesile en derin saygılarımızın kabulünü rica ederiz.

İhtiras ve zihniyet

(Baş tarafı 3 ncüde)

gibi konuşmasını şahsen talep ediyorum. Bizim bu günkü kadro ile daha böyle bir şişe ve cam fabrikası kurabiliriz. Bu elemanlar mevcuttur. Yazımıza son verirken bazı kelime ve cümle hatalarından ötürü kıymetli okuyucularımızdan özür dilerim.

Fethi Ünal

Karakış şiddetini arttırmaya başladı

Seyhan ve Ceyhan nehri 4 metre kadar yükseldi

Karadenizde fırtınadan gemiler limanlara sığınmak zorunda kaldı, Adanada bir mahalleyi sular bastı, Avrupada kar yolları kapadı

Adana, 27 (A.A.) — Şehrimizde fasılalarla devam eden sürekli yağmur sebebiyle Denizli mahallesi suların baskınına maruz kalmıştır.

Vali, beraberinde Belediye Reisi ile Suişleri Müdürü olduğu halde durumu mahallinde incelemiş ve ilk tedbirlerin alınmasını temin etmiştir.

Diğer taraftan Seyhan nehri 1.60 ve Ceyhan nehri de 4 metre yükselmiştir. Taşan nehir suları setlerle nehir arasında uzanan araziyi istilâ etmiştir.

Adana ve Yüreğir ovaları için şimdilik bir tehlike mevcut bulunmamaktadır. Vilâyet dahilinde de münakalâtta bir aksaklık yoktur.

KARADENİZDE FIRTINA

İstanbul, 27 (A.A.) — Birkaçgünden beri Karadenizde devam eden fırtına vapur seferlerinde aksamalara sebeb olmuş ve bir kısım gemiler limanlara sığınmak mecburiyetinde kalmıştır.

Bu arada Denizcilik Bankasının Karadeniz postasını yapan Giresun vapurunun da fırtınadan Rizeden geri dönmek zorunda kaldığı bildirilmektedir.

„Tiryaj„

(Baştarafı 1. Sahifede)

düşüncesiyle Tiryaj servisinde de bu değişikliğin yapılması hissiyatını duymuş olmalı ki ambarlara ve tiryaja umumi bir şef tayin ettiler. Ne yazık ki istenilen randıman bu şeften temin edilemedi. Tiryajın hal yoluna girmesi için şeflerin çoğalması cihetine gidilmiştir. Bu servisteki âmirleri şöyle sıralamak mümkündür. Umumî şef umumi şef muavini, umumî ustabaşı, vardiye ustabaşıları ve vardiye postabaşıları, kırık ustabaşısı, kontroller ve sair vazifeler. İşçi mevcudu ile âmir mevcudu arasında pek cüz'i bir fark hissedersiniz. İşte bu âmirlerin çokluğundan mütevellit orada çalışan işçiler gönül ferahlığı ile iş görememektedirler. Çünkü: Ustabası tiryaj yapan kıza gider bir hata gösterir, bunları sandığa koyma, kır emrini verir arkadan umumî ustabaşı gelir, o daha başka bir emir verir. Postabaşı da hepsinin sandığa konmasını emreder. Ve nihayet iş şeflere akseder hattâ işletme şefine kadar iş uzar, herkesin elinde bir şişe sağa sola koşar ve bu yüzden de ayırıcı kızlar ne yapacağını şaşırır. Yapılan ayırmada bazan sağlam mallar kırılır, bazan da ıskarta mallar sandıklara konur; bu yüzden de her ay da piyasadan muhtelif cinslerden mallarımız geri iade edilmektedir. Bu karışıklık neticesinde kaybeden kim, pek basit, hem müessese ve hem de imal eden. Fazla ziyan yapanı düşünürsek yine tabii olarak müessese. Çünkü: Asgarî 20 paraya imal edilen bir mal müessesemiş Ticaret ve Satış Müdürlüğü tarafından 15 kuruşa piyasaya sürülmektedir. Demek oluyor ki isci 20 para kaybettiği zaman müessese 15 kuruş kaybetmektedir.

Bir de tiryaj servisinin 15 sene evveline bir göz atalım. Fiederler ve 5 No. lu fırın hariç günlük imalât aynı olmak üzere o zamanlar bu serviste bir umumî ustabaşı ve ayni zamanda da şef ve bunun yanında da bir muavini ve her cins mal için de birer tane kız kontrol malların muhteviyatını gösterir fişleri keserlerdi, adedi (3-4) piyasaya sürülen mallardan geriye iade edilenler pek azdı. (Tekel malları hariç) bunun sebebi de tek kişinin emri ve selâhiyeti tahtında tiryajın yapılması idi. Sayın umum müdürümüzün tiryaj servisinden iyi bir netice almasında şüphe etmiyoruz. Bu vesile ile tiryajın hal yoluna girmesi için buradaki şef ve âmirlerin azaltılması ile selâhiyetin bir kişiye verilmesi daha iyi bir neticenin alınmasında asla şüphe etmiyorum. Ergeç bu fikrimiz tahakkuk edecektir kanaatindeyim.

Lütfü Ak

Millî sermaye

talâa edildiği zaman milyonları bulur.

Buna benzer ufak bir hesabı da biz yapmıştık. Yedi sekiz sene evvel cam eritme fırınlarının, kompozisyon atılan yerinde duruyorduk. Vardiye paydosunda arkadaşlar, ellerini yıkamak üzere birer avuç kompozisyon alarak gidip ellerini yıkıyorlardı. Hemen orada kaba taslak bir hesap yapmış ve senede 30 bin çay bardağı yapacak kadar kompozisyonun musluktan aşağı gittiğini dehşetle görmüştük.

Su içtikten sonra atılan bardak, yahut boşalan süt şişesini fırlatıp atmak, oksijeni, gazı yahut harcı v.s. biraz da olsa boşuna bırakma ķve bunu tekerrür ettirmek, millî sermayeden yüzlerce liranın heba olmasına vesile olabilir.

Bir zamanlar hurda olarak atılan ve bilâhare ucuz olarak satılan demir aksamını, satın alanların bir gün sonra 7-8 misli fiatla bir başkasına sattığını bilen arkadaşlarımız var. Bu işte suiistimalden ziyade israfçılığın ve boş vermenin rolü olduğu muhakkaktır.

Bu günlerde Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikalarında dolaşan bir rivayet var.

Müessesede aktif rol oynıyanlara altı daireli bir lojman yapılmıştır. Şüphesiz ki bu bir ihtiyaçtır. Lüzumsuzluğunu kimse iddia edemez.

Yapılan lojmanın yanında bu günkü rayiçle 60-70 bin lira kıymetinde bir başka bina da bulunmaktadır. Geçen yıl yeni baştan tamir ve tadil edilen bu binaya onbin liradan fazla bir para sarfedilmişti.

Bina sıkıntısı çekildiği bu günlerde her bakımdan istifade edilir. Esasen çocuk kreşi halen buradadır.

Fakat söylenenlere göre yeni yapılan lojmanın manzarasını bozduğu için burası yıktırılacakmış.

Biz böyle bir şeyin yapılacağına ve 60-70 bin liranın bir anda israf edileceğine inanmamaktayız.

Millî sermayenin bir kuruşunu dahi harcarken bir müddet düşünmek lâzımdır. Bu havadisin yalan olduğunu ilgililerden duymak ve bunu Cam-İş de basmak bizim için sevindirici olacaktır.

Nevzat Şeker

Türk çocukları için süt tozu gönderildi

Vaşington: 27 (TÜRKPRES) Birleşmiş Milletler Milletlerarası Unicee teşkilâtı tarafından büyük bir parti halinde ambalâjlı sandıklarda kutular içinde büyüme ve gelişme çağında olan fakir çocuklar için süt tozu yollanmıştır. Her sandıkta dört büyük teneke kutuda bulunan bu süt tozları hususi surette hazırlanmış olup kalori bakımından üstün vasıfları haiz olan bir çocuk gıdasıdır.

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikası memurlarına ikramiye verdi

(Baş tarafı 1 de)

samimi düşünceleri maalesef silip attı.

Şunu da öğrenmiş bulunuyoruz ki, iyi niyetler, iyi konuşmalar, konuşulan yerlerde kalıyor. İş, icraata gelince ortada birşey yok. Bütün bunları söylerken artık kanaat ve düşüncelerimizi değiştireceğim zannedilmesin. Bizler millî sermayenin idaresi için bundan böyle eskisinden daha fazla çalışacağız! Fakat prensiplerimizde sadık kalarak işyerimizde memur, işçi diye ikilik yaratan zihniyetle kanunların himayesine sığınarak daima mücadele edeceğiz.

Diyorlar ki, işçi prim alıyor, fazla mesai yapıyor. Doğru; fakat bunlara karşılık işçide normalin üstünde bir çalışma ve mesai sarfediyor.

Halbuki bunlar ikramiye çerçevesi içine aslâ girmez. İşçinin de, memurun da bugünkü ağır hayat standardının altında ezildiği malûm. Bu malûm olduğu için ikramiyenin gayesi malûm.

Biz yine temenni ederiz, Amerika'da yani demokrasinin beşiği olan bir yerde staj görmüş Umum Müdürümüz Şahap Karatopçu bu hatasını telâfi eder ve bir daha da vereceği kararlar daha isabetli olur.

Madeni eşaa işçileri

(Baştarafı 1. sahifede)

Bu netice, 137 memleket çocuğunu, sırf Sendikalar Kurumunun getirdiği yeni anlayışa tahammül edemiyerek ve işçinin, memleketin iktısadî hayatında, Sendikaların ise sosyal alanda ifa ettiği rolü kabule yanaşmıyarak, dilediği gibi emir verip, çalıştırma hırsından ileri gelmiştir.

137 memleket evlâdının geçim şartlarını bir anda altüst etmek suretile, memleket iktisadiyatının ve memleketin sosyal düzenini sarsacak bir zihniyetin temsilcisi kim olursa olsun, sorumlu tutulmalıdır. Kanunun açık bıraktığı kapıları zorlıyan bu işveren, kanunen mahkûm olmazsa da, âmme vicdanının kendisini suclu bulduğunu unutmamalı ve vicdan azabı çekmelidir.

137 memleket işçisinin hak ve menfaatlerini, kendi geri düşüncesi karşısında hiçe sayan bir kimse, artık, hareketinin cevapsız kalacağını sanmamalıdır.

Bizler ,birer işçi olarak, bu nevi hareketlerde bulunan şahısları, kanunun pençesine verebilmek için, kanunlarda tadilât istiyoruz. Zira inanıyoruz ki,

Nush ile uslanmıyanı etmeli tekdir,
Tekdir ile uslanmıyanın hakkı kötektir.

Biz adaletin tecellisini, tekdir ile uslanmıyanlar için yeter bir teminat telâkki ediyoruz.

Bizler, İstanbul Demir ve Madeni Eşya İşçileri Sendikası olarak, 137 işçiyi sırf kendi şahsi hırs ve menfaatleri uğruna sefaletin kucağına atmakta bir an tereddüt etmiyenlerin kötü hareketini protesto ediyoruz.

Yazık o insanlara ki, basiretleri bağlı, vicdanları dilsiz, nefislerine düşkünlükleri sınırsızdır. Zira bu gibiler, bugün de, yarın da mazlûmların ahı ile kamçılanır, her lokmaları boğazlarında düğümlenir ve selâm yerine lânet nidası duyarlar.

İDARE HEYETİ

CAM-İŞ: Bazı işverenler kanunun verdiği hakkı istimal eden sendikacıları hâlâ hor görmektedir. Bu gibi işverenlere karşı sert kanunî müeyyideler koymak artık zaruret olmuştur.

Meraklı olaylar

İçki insan hayatının uzayıp kısalmasında rol oynar mı?

Hemen her şey gibi içkinin de fazlası zarardır; insan hayatı üzerinde mühim yıpratıcı tesirler icra eder, ömrün kısalmasında müessir bir rol oynar. Fakat bunun da müstesnaları mevcutmuş: Fransanın Lorrane eyaletinde oturan Dr. Politman isminde birisi geçenlerde 140 yaşında iken ölmüştür. 25 yaşına bastığı günden beri bir kere dahi ayık gezmemis olan Doktor, hayatı boyunca geçirdiği sarhoşluk anlarında hemen en ufak bir hata dahi yapmamıştır. Polittman ölümünden bir gün evvel gayet mühim bir ameliyat başarmıştır.

Hapishane hayatı da beğenilir mi?

Dünyada garip hâdiseler gün geçtikçe çoğalmaktadır, nitekim bunların biri de geçen senelerde yine Amerika'da cereyan etmiştir. Pease isimli bir mahkum işlemiş olduğu bir cinayet suçundan dolayı bundan 33 sene evvel hapise atılmış, 33 yıl hapiste yattıktan sonra tahliye edilen Pease dışarıdaki hayatı çok pahalı ve zor bularak tekrar çıktığı yere dönmek arzusunu izhar etmiştir.

Dizildiği ve basıldığı yer: Orhan Mete ve Ortakları Yayın ve Basın Kollektif Şirketi Matbaası - İstanbul Cağaloğlu, Bozkurt han No. 6/2 — Telefon: 26269